

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 242

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY MORNING, OCTOBER 13TH, 1936

LETO XXXIX. — VOL. XXXIX.

Tatvino so imeli že dolgo v načrtu

Na neki seji, ki je bila sklicana od "naprednjakov" v svrhu, da jim Jugoslovanski kulturni vrt izroči Cankarjevo soho, se je na dolgo in široko razmotrivalo, kako bi prišli do sohe.

Eden navzočih je vstal in rekel: "Če nam sohe ne bodo dali izlepa, jo bomo pa ukradli!" Drugi je rekel: "Da, na vsak način je treba nekaj narediti!"

Tretji je rekel: "Res je to, toda skrbno molčite o tem!"

To je v soboto izpovedala oseba, ki je bila navzoča na tisti seji ali sestanku in je pripravljena prisesti, da je bilo res tako govorjeno.

Torej ni prav nobenega dvoma, katera struja ameriških Slovencev je povzročila, da je bila Cankarjeva soha ukradena. Dobro vemo, kaj vse so počeli, da bi dobili Cankarjevo soho v roke. In ker jim ni šlo izlepa, so se poslužili sile. V prvi vrsti jim je šlo za to, da Cankar ne bo stal poleg škofa Barage. To so smatrali za največji narodni škandal. Zdej so to dosegli, toda pritisnili so si na čelo še večji narodni škandal, katerega ne bodo nikdar izbrisali.

V doglednem času bomo pričeli vsi njih akcije, da nam vzamejo Cankarjevo soho. Vso njih korespondenco imamo na rokah in vsa imena oseb, ki so se udeleževale teh sestankov in podpisale proteste, da Cankar ne sme v kulturni vrt. To bo vse obelodanjeno, da bo narod videl, kdo deluje za "napredno kulturo" med nami.

Diktator Mussolini se zopet ponaša z armado

Rim, 12. oktobra. Diktator Mussolini je včeraj zagotovil svojemu kabinetu in laškemu narodu, da je ogromna laška armada pripravljena za vsak slučaj in da se armada dnevnopopolnjuje. 1200 industrij je na delu za armadni material. Delavske ure so se zvišale v teh industrijah na 60 na teden, da se lahko več producira. Mussolini je izjavil, da šteje danes laška armada z rezervami nič manj kot 9,000,000 mož.

Smrtna kosa

Preteklo soboto je umrla v mestni bolnici Mrs. Ana Rudman, stara 65 let. Bila je soproga Miheela Rudmana. Družina stanuje na 1574 E. 26th St. Bila je sestra pokojne Mrs. Popovich, soproga znanega "strica" Popovića. Truplo se nahaja v pogrebni kapeli A. Grdina in Sinovi. Pogreb se vrši v sredo zjutraj. Bodi ranjki rahla ameriška zemlja!

Ameriški hoboti

Včeraj so ameriški hoboti ali trempi, zbrani v glavnem mestu države Ohio, izvolili Columbusov dan za svoj narodni praznik. Hoboti, ki so sicer pošteni ljudje, toda najraje pohajkujejo po deželi, štejejo danes do 2,000,000 in so še precej dobro organizirani.

Doma iz bolnice

Preteklo soboto je bil pripeljan iz bolnice na svoj dom naš rojak Mr. Jakob Železnik, 1189 E. 63rd St. Lepo se zahvaljuje vsem za obiske in evetlice.

Francoski, nemški, laški in angleški topovi na španski fronti. Japonske plinske maske in belgijski letalci

Burgos, Španija, 12. oktobra. Glasom izpovedi vojaških strokovnjakov na frontah okoli Madrida je postalo špansko bojišče kot nekaj preizkuševalni center najnovejšega orožja skoro vseh evropskih držav.

Najnovejšega izdelka zrakovplov, topovi in streljivo iz kakih dvanajst držav se lahko opazi na bojišču. Španci se borijo s francoskimi in angleškimi topovi proti zrakovplovom, s čechoslovaškimi havbicami, z mehikanskimi puškami, belgijskimi revolverji in s treljivom, ki prihaja iz Zed. držav. Nekateri od delki imajo celo plinske maske, narejene na Japonskem.

Zdi se, kot da je sleherna država poslala v Španijo svoje najnovejše orožje, kjer je to orožje našlo boljši laboratorij, kot ga je ena ali druga država mogla imeti tekom jesenskih vojaških manevrov.

50,000 delavcev pri proslavi Mrs. Jones

Mt. Olive, Ill., 12. oktobra. Nad 50,000 delavcev, zlasti premogarjev se je včeraj zbralo v tem mestu, da so navzoči pri odkritju spomenika pokojni Mrs. Mary Jones, ki je 60 let se neustrašeno borila za pravice in boljše življenje premogarjev. Premogarji so se odkrili, ko je padel zastor s spomenika in ponovno obljubili, da bodo sledili njenemu geslu: borite se za svoje pravice! Mrs. Jones je umrla leta 1930. Pri odkritju spomenika so bili navzoči vsi odlični delavski zastopniki kot tudi zastopniki treh političnih strank. Joseph Ozanič je bil predsednik pripravljalnega odbora.

Boljša trgovina

Kot naznanja števni urad v Washingtonu je znašal v letu 1935 skupni promet blaga prodanega na drobno v Clevelandu \$353,428,000, ali za 288 odstotkov več kot pa v letu 1933. Lansko leto je bilo v clevelandskih trgovinah uslužbenih 45,794 oseb, ki so dobile skupne plače \$46,510,900. Najbolj se je obnovala trgovina s pohištvom in hišnih potrebščin, ki je pridobila lansko leto 42 odstotkov. Avtomobili so na drugem mestu. Novih avtomobilov se je v Clevelandu lansko leto prodalo za \$92,000,000.

"Mehanizirana kavalerija"

Vojni oddelek ameriške vlade nam sporoča, da je dobil dovoljenje, da rekrutira 400 mladih mož za "mehanizirano kavalerijo," to je, pri tankih in enaki vojni službi. Služba bo v Fort Knox, Kentucky. Samci, stari od 18 do 35 let se sprejemajo, ako so popolnoma zdravi in neomadeževanega značaja. Vsi, ki bodo sprejeti, se morajo zavezati, da bodo služili tri leta. Kogar veselijo, naj se zglesi v prvem nastopju glavnega starega poštnega splotja na Public Square.

Razstava zaključena

Sinoči je bila na veličasten način zaključena velika jezerska razstava v Clevelandu. Kljub slabemu vremenu je prišlo na razstavo včeraj nad 40,000 ljudi, 20,000 oseb manj kot 4,000,000 je razstavo obiskalo odkar je bila otvorjena.

Zlasti množestvilni so tujezemski zrakovplovci. Nekateri ekspertni letalci dobivajo po 50,000 frankov na mesec. Videti je, da imajo uporniki mnogo denarja na razpolago. V pristanih za bojna letala naletiš skoraj izključno na nemške in laške letalce.

Medtem pa uporniki obupno silijo naprej proti Madridu in računajo, da zasedejo glavno mesto tekom desetih dni. Tekom zadnjih štirih dni so uporniki zasedli petnajst mest v okolici Madrida.

Vladne španske čete se sicer obupno in hrabro borijo, toda na eni strani imajo slabo vodstvo, na drugi strani pa niso izsolani. Včeraj je sovjetska Rusija zopet poslala živež za španske komuniste. To je že četrti parnik, ki je dospel iz Rusije z živežem za Špance.

Siloviti boji rdečkarjev se začeli v Franciji

Metz, Francija, 12. oktobra. Komunisti so začeli v Alzaciji s silnimi nemiri in poboji, ki širijo svojo propagando, zlasti v tem mestu in okolici. Desničarji in katoliški farmarji v Alzaciji se ustavljajo z vsemi silami surovim taktikam komunistov. Desničarji so včeraj zasedli dvorano, kjer so nameravali zborovati komunisti, in prišlo je do krvavih spopadov. Nad 50 oseb je bilo ranjenih in preko 100 aretiranih. V mesto so dospeli farmarji z vilami in lopatami ter preganjajo komuniste po mestu. "Doli s komunisti!" odmeva klic po vsem mestu. Oblasti so mnenja, da so ti prvi spopadi šele začetek veliko večjega klavnja.

Spopad v Londonu med fašisti in komunisti

London, 12. oktobra. Stotine policistov je napadlo fašiste potem, ko je vodja angleških fašistov imel fanatičen govor. Fašistični vodja Sir Mosley je imel enak govor tudi zadnje nedelje, naker je nastal spopad med fašisti in komunisti. Nad 100 oseb je bilo aretiranih. V Londonu je bilo razbitih tudi mnogo ogromnih izložbenih oken v trgovinah, ki so židovska lastnina.

Pokojna Ana Kerman

Pogreb ranjke Ane Kerman se bo vršil iz hiše njenega sina Stefana, 1409 E. 41st St. in sicer v sredo v cerkev sv. Pavla na 40. cesti. Pokojna je bila članica društva Presv. Srca Jezusovega št. 55 SDZ. Tu zapuščila sina Stefana in dve hčeri: Mary in Ana. Soprog se nahaja v stari domovini. Ona je prišla drugič v Ameriko. Tu zapuščila tudi sestro Katarino Rozman, v domovini pa tri sestre. Pokojna je bila stara 43 let. Pogreb vodi A. Grdina in Sinovi! Pogrebni vod. Prizadetim sorodnikom naše globoko sožalje!

Mr. Graham umrl

Včeraj je umrl George Graham, oče soproge zveznega senatorja Robert J. Bulkleya. Umrl je v Lindsey, Ontario. * Papež Pij XI, ki je star že skoro 80 let, je dobil močan prehlad, ki pa ni nevaren.

Novi državljani

New York, 12. oktobra. V New Yorku se je registriralo rekordno število državljanov za letošnje predsedniške volitve. Nič manj kot 2,899,123 državljanov je registriranih. To pomeni, da je letos 500,000 več državljanov registriranih kot lansko leto. Splošno se sodi, da so pri registraciji največ pridobili demokrati, ki bodo oddali rekordno število glasov za Roosevelta.

Kancler Schuschnigg bo najbrže vpeljal diktaturo

Dunaj, 12. oktobra. Avstrijski kancler Kurt Schuschnigg se je pomaknil za korak bližje diktaturi, ko je izsilil razpust vseh privatnih oboroženih čet in ko je prevzel popolno kontrolo nad vojaštvom.

Princ Ernst von Starhemberg, ki je imel doslej svojo lastno armado znano pod imenom "Heimwehr," je priznal včeraj, da je njegova armada v sedanji obliki razpuščena. To pomeni, da je Schuschnigg zmožen ali celo če je pri volji postati diktator po načinu Hitlerja in Mussolinija, je še vprašanje časa.

Sedaj, ko je Schuschnigg izjavil, da so privatne armade nepostavne, mu preostaja naloga, da slednje razoroži. Ako se mu bo to posrečilo brez preliivanja krvi, tedaj lahko proglaš diktaturo.

V septembru je dobilo 20,000 brezposelnih delo v Clevelandu

Cleveland. — Skoro 20,000 več Clevelandčanov je bilo zaposlenih v 1300 vodilnih industrijah mesta Clevelanda, kot pa ob istem času lansko leto. To poročilo je poslalo v javnost vodstvo Community fonda, ki pozna take stvari.

Skoro sleherna industrija poroča, da ima sedaj za 9 odstotkov več zaposlenih delavskih moči kot lansko leto. Tudi poročilo Trgovske zbornice pravi, da je danes več ljudi zaposlenih v Clevelandu kot jih je bilo kdaj od leta 1930.

Najbolj se je razvila gradbenja industrija in industrije, kjer se izdeluje gradbeni material. Te industrije so v enem letu napredovale za 29 odstotkov. V gradbeni industriji je bilo zaposlenih v septembru 3,246 mož, a lanskega septembra pa 2,178.

Vodstva 1300 raznih industrij v Clevelandu poročajo, da je bilo v septembru mesecu 212,375 delavcev zaposlenih, a leto prej pa 193,000. Tovarne, kjer se izdelujejo posamezni deli za avtomobile, poročajo, da so napredovale za 15 odstotkov.

Radi številnih konvencij in gostov v Clevelandu so imeli zlasti restavrantni in javne jedilnice izvrstne posle. V septembru letos so dobili skupnih dohodkov za 27 odstotkov več kot v istem mesecu lanskega leta.

* David Lloyd George, znani angleški politik in kritik, je nevarno zbolel.

Predsednik Roosevelt trdi, da daje Landon farmerjem napol pečene obljube, katere ne bo mogel izpolniti v slučaju izvolitve

Chicago, 12. oktobra. V svojem govoru, ki ga je imel predsednik Roosevelt v Omaha, Nebraska, pred 25,000 zbranimi farmarji, je obdolzil republikanskega kandidata Landona, da podaja ameriškim farmarjem program, ki je neizpeljiv in škodljiv.

Po mnenju predsednika bi veljal Landonov program dva tisoč milijonov dolarjev na leto, toda s tem poljedelstvo ne bi bilo rešeno, pač pa uničeno, je rekel Roosevelt. Na zapadu obljubuje Landon farmarjem silne reforme, ki bi veljale tisoče milijonov dolarjev na leto, toda kakor hitro pride Landon na vzhod, kjer ni farmarjev, pa pravi, da bo odpravil "vse nepotrebne izdatke."

"Landon mora začeti govoriti resnico," je dejal Roosevelt. "Kandidat ne more na vzhodu drugače govoriti kot na zapadu. Eno ali drugo je potvorba. Na napol pečene obljube se ne more nihče zanesti," je dejal predsednik.

Rev. Coughlin znova dokazuje, da ima predsednik komunistične tendence in simpatije

Baltimore, 12. oktobra. Rev. Chas. Coughlin je v svojem zadnjem govoru v tem mestu znova trdil, da ima predsednik Roosevelt "komunistične tendence," in kot "v dokaz" je Rev. Coughlin ponudil pregled čarterja neke korporacije v Delaware, ki je bila inkorporirana pod avspicijami novega deala.

Čarter te kompanije baje pravi, da se sme polastiti, kupiti, zamenjati ali na kakoršenkoli način privatna lastnina. Ko so Rev. Coughlina vprašali, kje se nahaja ta čarter, je izjavil, da je skrivnostno zginit iz urada državnega tajnika v Delaware.

Rev. Coughlin je tudi skušal odgovorjati na izvajanja Rt. Rev. Ryana, predsednika katoliške univerze v Washingtonu, enega najbolj učenih mož v Ameriki. Monsignor Ryan je pred nekaj dnevi ostro napadel Rev. Coughlina, češ, da širi krivične in neizpeljive gospodarske nauke v škodo ameriškega naroda.

Kot v odgovor je Rev. Chas. Coughlin povedal pristašem Narodne unije za socialno pravico v Marylandu, da je Rt. Rev. Ryan "cerkveni zagovornik demokratskega narodnega odbora" in "monsignor new dealer."

Končno je Rev. Coughlin izjavil, da je podpiral mnogo predlogov in odredb novega deala, toda nekatere teh odredb so absolutno komunistične in to je bil vzrok, da je nastopil proti Rooseveltu.

\$2.20 za en glas

Iz Cadiz, Ohio, se poroča, da je tamošnji volivni odbor poslal predsedniško glasovnico neki ameriški misijonarki, ki se nahaja v Santa Fe, Argentina, 14,000 milj daleč. Glasovnica je bila poslana po zrakovplovni pošti in bo tudi pravočasno na isti način vrnjena, tako da bo štela na dan volitev. Poština je znašala \$2.20.

Novo podjetje

Mr. Frank Bučar nam naznanja, da je otvoril kegljišče na 6125 St. Clair Ave., v znanih Lauschetovih prostorih, kjer se je nahajalo kegljišče že zadnjih dvajset let, toda je bilo zadnjih par tednov prazno. Mr. Bučar se vljudno priporoča sportnikom za obilen poset.

Jako važna seja

Članice društva sv. Cecilije št. 37 SDZ so prijazno vabljenje, da se udeležijo jako važne seje v sredo 14. oktobra. Po seji bo zabava.

"Prvič v dolgih letih se nam je posrečilo, da smo farmarje pripeljali na pravo in uspešno pot," je nadaljeval Roosevelt. "In ali naj dobijo sedaj v roke ta problem ljudje, ki za farmarja dosedaj niso ničesar naredili, pač pa so direktno odgovorni, da je zašel ameriški farmar v gospodarsko propast?"

Roosevelt je vodil dva dni kampanjsko borbo po farmarjskih državah in je imel vsega skupaj enajst manjših in dva večja govora. Govoril je resno in prepričevalno. O državi Nebraska se govori, da bo tam zmagal s 30,000 glasovi večine, dočim so Nebraska prej smatrali za zgubljeno za Roosevelta.

V vsakem govoru je Roosevelt tako spretno pobil trditve, napade in načrte svojega nasprotnika, da je povsod pridobil poslušalce za sebe. Svoje nasprotnika ni nikdar omenil z imenom, toda ljudje so vedeli vselej, koga Roosevelt misli.

Ubil vso družino, 23 krav in izvršil samomor

Amasa, Mich., 12. oktobra. George Oja, star 23 let je bil tako obupan radi slabega zdravlja, da je šel in ubil svojega očeta in mater ter sestro, nakar je končno izvršil samomor. Nesrečnik je tudi zažgal gospodarska poslopja na farmi, v katerih je zgorelo 23 krav. V žepu mrtvega morilca in samomorilca so našli pismo, v katerem naznanja, da je sit boleznih. Zemlja, katero je lastoval njegov oče, naj pripade okrajnim oblastem, da bodo lahko preskrbele za pogreb žrtev.

Dr. Townsend zahteva poraz Roosevelta

Chicago, 12. oktobra. Dr. Townsend je imel včeraj nagovor na svoje pristaše, v katerem jim je svetoval, da volijo v vseh onih državah, kjer ime Lemke ne bo na glasovnici, za republikanskega kandidata, rekoč, da je imperativno, da se Roosevelt pri prihodnjih volitvah gotovo porazi.

Ohio za Roosevelta

Predsednik narodne demokratske stranke James Farley se je včeraj prvič definitivno izjavil, da bo 26 elektoralnih glasov države Ohio oddanih za predsednika Roosevelta. V državi Ohio, je izjavil Farley, se je javno mnenje zadnje čase bolj obrnilo napram Rooseveltu kot v vsaki drugi državi. Roosevelt bo lebil v Ohio letos več glasov, kot jih je dobil leta 1932. Vzrok temu je, ker je letos organizirano in neorganizirano delavstvo popolnoma na strani Roosevelta.

Akron brez mleka

Farmerji, ki dovažajo mleko v mesto Akron, Ohio, se nahajajo že več dni na strajku in ne bodo prej odnehali, so izjavili, dokler ne dobijo zahtevane svote za mleko. Včeraj je neki farmar iz Millersburga nameraval vtihotapiti mleko v Akron, toda farmarji so ga izsledili, ustavili truk in razlili 400 galon mleka v cestni jarek.

* John D. Rockefeller se je podal na letni "oddih" v svojo vilo v Floridi.

Poziv na vse poštene rojake!

Enakopravnost brije norce in pravi: "Primité tatu!", ko sanjari kot bedak, poln veselja, ker je Cankarjev kip ukraden. Veseli se tatvine! Toda iz druge strani je prihajajo poročila popolnoma druge vsebine. Ljudem se je pričelo svitati radi prejšnjih opazk in govorice, namreč, kaj je o sohi Cankarja rekel ta ali oni. Ze dobivamo zaprisežene izjave in zločinci niso več daleč od roke pravice!

Rojaki, prošeni ste, ne držite za sebe, kar veste o govoricah dotičnih ljudi, ki so počenjali take napade proti katoličanom in to ravno tedaj, kot se domneva, da je bila Cankarjeva soha ukradena!

Ljudje, le povejte vse, oglasite se v uradu tajnika na 6121 St. Clair Ave., ter sporočite, kar vam je znanega. Dosedaj kaže uspeh in tudi detektivki so marljivo na delu. Tako strašen zločin ne more dolgo časa ostati skrit in nekaznovan. — Anton Grdina, predsednik J. K. V.

Ubil vso družino, 23 krav in izvršil samomor

Amasa, Mich., 12. oktobra. George Oja, star 23 let je bil tako obupan radi slabega zdravlja, da je šel in ubil svojega očeta in mater ter sestro, nakar je končno izvršil samomor. Nesrečnik je tudi zažgal gospodarska poslopja na farmi, v katerih je zgorelo 23 krav. V žepu mrtvega morilca in samomorilca so našli pismo, v katerem naznanja, da je sit boleznih. Zemlja, katero je lastoval njegov oče, naj pripade okrajnim oblastem, da bodo lahko preskrbele za pogreb žrtev.

Dr. Townsend zahteva poraz Roosevelta

Chicago, 12. oktobra. Dr. Townsend je imel včeraj nagovor na svoje pristaše, v katerem jim je svetoval, da volijo v vseh onih državah, kjer ime Lemke ne bo na glasovnici, za republikanskega kandidata, rekoč, da je imperativno, da se Roosevelt pri prihodnjih volitvah gotovo porazi.

Ohio za Roosevelta

Predsednik narodne demokratske stranke James Farley se je včeraj prvič definitivno izjavil, da bo 26 elektoralnih glasov države Ohio oddanih za predsednika Roosevelta. V državi Ohio, je izjavil Farley, se je javno mnenje zadnje čase bolj obrnilo napram Rooseveltu kot v vsaki drugi državi. Roosevelt bo lebil v Ohio letos več glasov, kot jih je dobil leta 1932. Vzrok temu je, ker je letos organizirano in neorganizirano delavstvo popolnoma na strani Roosevelta.

Akron brez mleka

Farmerji, ki dovažajo mleko v mesto Akron, Ohio, se nahajajo že več dni na strajku in ne bodo prej odnehali, so izjavili, dokler ne dobijo zahtevane svote za mleko. Včeraj je neki farmar iz Millersburga nameraval vtihotapiti mleko v Akron, toda farmarji so ga izsledili, ustavili truk in razlili 400 galon mleka v cestni jarek.

* John D. Rockefeller se je podal na letni "oddih" v svojo vilo v Floridi.

“AMERIŠKA DOMOVINA”

AMERICAN HOME — SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
6117 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:
Za Ameriko in Kanado, na leto \$5.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00.
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50.
Za Cleveland, po raznašalcih: celo leto, \$5.50; pol leta, \$3.00.
Za Evropo, celo leto, \$8.00.
Posamezna številka, 3 cents.

SUBSCRIPTION RATES:
U.S. and Canada, \$5.50 per year; Cleveland, by mail, \$7.00 per year.
U.S. and Canada, \$3.00 for 6 months; Cleveland, by mail, \$3.50 for 6 months.
Cleveland and Euclid, by carriers, \$5.50 per year, \$3.00 for 6 months.
European subscription, \$8.00 per year. Single copies, 3 cents.

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers.

Entered as second class matter January 5th, 1906, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83 No. 242, Tues., Oct. 13, 1936

Čiščenje pri policiji

Kot je čitateljem znano iz dnevnih novic je direktor javne varnosti v Clevelandu suspendiral iz policijskih uradov in služb več nižjih in višjih uradnikov policijskega oddelka.

Direktor Ness je menda prvi direktor po dolgih letih v Clevelandu, ki zastopa idejo, da mora policija služiti ljudem, jim pomagati, loviti kršilce postav in tako vzdrževati red in mir ter sigurnost v vsakem mestu.

Policisti niso slabo plačani. Policijska služba je sicer deloma nevarna, ker policist nikdar ne ve, kdaj ga napade zločinec in ga ubije. Tekom zadnjih petdesetih let je bilo v Clevelandu nič manj kot 72 policistov ubitih od zločincev.

Toda na drugi strani pa je policijska služba vabljava, ker poleg primeroma dobre plače, počitnice in oddiha, je sleherni policist tudi upravičen do pokojnine, kar povprečen delavec nikakor ne more do danes še doseči. Povprečna pokojnina za policiste je \$115.00 na mesec do smrti, potem ko so policisti služili najmanj 25 let.

Taka služba bi morala privabiti najboljše element med državljani, kajti poleg dejstva, da so policisti primeroma dobro plačani, jim tudi ni treba skrbeti za starost, ker jim mesto garantira pokojnino, in poleg tega policisti, ko stopijo v pokoj približno po 50 let stari, še vedno dobijo kak drug postranski zaslužek.

Ogromna večina clevelandskih policistov je poštena in služi najboljšim interesom mestnega prebivalstva. Sempaja se dobi kak lopov med policisti, ki seveda ni vreden svojega imena in svoje službe. Je že taka človeška narava.

Nam se zdi, da je prohibicija najbolj pohujšala policiste. Kar preko noči je dobil ameriški narod postavno povelje, da je uživati pivo in vino ali kozarec žganja velik greh. To marsikomu ni šlo v glavo, pa so kar naprej prodajali "prepevedano" pijačo. Policia bi jih morala aretirati, in aretirala jih je tisoče, toda gotovi grafterji v policijskem oddelku so v prohibiciji odkrili zlat vir novih dohodkov za svoje sebične namene.

Pred kratkim je bil v Clevelandu obsojen policijski kapitan Čadek, ki je od butlegerjev tekom prohibicije "zaslužil" nad \$100,000.00. Namesto da bi aretiral kršilce postav, je od slednjih zahteval, da mu plačajo gotovo svoto in lahko so poslovali nemotano.

Njemu je podoben kapitan Harwood, o katerem se trdi, da je v 24. letih svojega delovanja kot policist v Clevelandu zbral skupaj premoženje vredno nad \$200,000, dasi je v vseh teh letih znašala njegova plača samo \$60,000. Enako se trdi tudi o številnih drugih policistih.

Da so policisti tekom prohibicijskih časov mnogo pili in mnogo denarja dobivali od nepostavnih prodajalcev opojne pijače, tega ne more nihče zanikati. Mi sami vemo, da je dnevno prihajalo v mnoge prostore naših ljudi po pet ali šest policistov, ki so povzili znatne količine žganja, piva ali vina. To so bili dobrodušni ljudje, ki niso verjeli v prohibicijo in so sami radi pili ter privoščili pijačo tudi drugim.

Ostro se pa mora obsoditi one policiste, zlasti višje uradnike, ki so pobirali svoje obole od butlegerjev tekom prohibicije. Računa se, da so gotovi policisti tekom prohibicije iztirjali več milijonov dolarjev v Clevelandu od butlegerjev. Mi vemo, da so samo naši Slovenci plačali težke tisočake.

Policist je tu, da pribori spoštovanje postavi. In policist, ki kolekta denar od kršilca postav, je slabši od slednjega. Ljudje zgubijo vero v postavo in pravico.

Ni čuda, da je direktor javne varnosti v Clevelandu posegel daleč nazaj v preteklost in začel iskati med policisti one, ki so na račun postav in kršenja postav obogateli.

Med obtoženimi je najbrž več nedolžnih. Obtožba še ni dokaz, da so policisti krivi, to je stvar sodnije. Nedolžni obtoženi morajo dobiti popolno zaščeno, dočim je dolžnost državnega prosekutorja, da krivce pošlje v dolgotrajno ječo. Direktor Ness pa zasluži priznanje, da je končno posegel tudi v to sršenovo gnezdo.

Rev. M. Jager:

Svetovidski oder otvarja sezono!

Dnevi piknikov in izletov gre do h koncu, začelo se bo družabno življenje v notranjih prostorih. Prišel je čas gledaliških predstav, koncertov in drugih vrst zabavnih prireditev. Človek je družabno bitje, je rad v družbi, in od časa do časa se mora razvedriti, da pozabi vsaj za nekaj hipov na morečo borbo za vsakdanji kruh. Zato je prav, da se prireja razne zabavne prirediteve.

Toda te prirediteve naj ne bodo zgolj materielne: piti in jesti in plesati! Narod, ki priraja samo take vrste prireditev, in se

take, ki vzbujajo samo nižje, živalske nagone! — so kaj primerne koncerti in razne pevske prirediteve. V teh zabavah dobi človekov duh veliko užitka. In narod, ki veliko tega prireja in se tudi rad udeležuje te vrste prireditev, je kulturne narod!

Zato je treba že mladino pripravljati na take kulturne prirediteve in zabave. Da ne bo zahajala samo na plesne prirediteve! Samo plesne zabave delajo človeka še bolj lahkomišelnega, vedno bolj plitvega. Zato smo pri naši fari priredili s precejšnjimi stroški v dvorani nove šole sv. Vida gledališki oder, ki sicer ni velik, toda jako dobro in okusno opremljen, zato da imamo pri fari priliko v precej večji meri gojiti razne kulturne prirediteve, dramatične in pevske. In ustanovili smo poseben dramski klub, ki ima namen: vzbujati v mladini veselje do dramatike, do kulturnega družabnega življenja. Ta klub je: "Svetovidski oder." In lepo število naših mladih fantov in deklet se je vpisalo v ta klub, kjer bomo skupno z našimi znanimi starejšimi igralci in igralkami gojili dramatiko v slovenskem, pa tudi v angleškem jeziku. Predvsem seveda v slovenskem, zato da se naši mladi bolje priučijo slovensčini, zato da bodo iz naših narodnih iger bolje spoznali bitje in žitje našega slovenskega kmeta, zato da se bolj navzamejo slovenskega duha, bolj vzbujajo slovensko ozračje in duh, ki preveva naše narodne igre.

In reči moram, da imajo naši mladi resno voljo in zanimanje za to! Veliko težje je zanje naučiti se slovensko vlogo, težko jim gre izgovorjavo, marsikaj slabo razumejo in jim je treba raztolmačiti v angleščini. Toda pri vseh teh težavah s kakšno vztrajnostjo in žilavostjo so se prijeli svojih vlog! Tako da sem gotov, da bo otvoritvena predstava dobro izpadla in bodo gledalci zadovoljni!

In ta otvoritvena predstava našega Svetovidskega odra bo v nedeljo 18. oktobra. Igrali bomo mo najljepših naših narodnih iger: *Našo kri!* Se več o tej igri bom napisal tekom tega tedna v Ameriški Domovini. Da je pa ta igra res nekaj prvovrstnega, nam jamči pisatelj, ki je najboljši pisatelj slovenskih narodnih iger, in to je: Franc Sal. Finžgar. To pove zadosti, kakšna je igra!

S par izjemami bodo nastopili sami naši mladi tu rojeni fantje in dekleta. Predstava se bo vršila popoldne in zvečer, popoldne ob 2:15, zvečer pa ob 7:45 uri. Vstopnina je za obakrat, za popoldne in zvečer enaka, prvih osem vrst po 50 centov, nadaljne vrste po 40 centov. Vstopnice že lahko dobite na razpolago v slovenski knjigarni Jos. Grdine.

Naj še to omenim, da si je Svetovidski oder skupno z Baragovim zborom že določil obširen program za celo sezono: priredili bomo enajst slovenskih kulturnih prireditev, predstav resne, šaljive in verske vsebine, koncert odraslega in mladinskega zbora, in še kako drugo pevsko prireditev. Zadnja prireditev bo v juniju očetovska proslava, predzadnja pa v maju Materinska proslava.

Upam, da boste Slovenci, zlasti farani sv. Vida radi zahajali na te naše prirediteve, saj s tem boste dali pogum naši mladini, da se bodo še bolj zavzeli za slovenski jezik in našo narodno tradicijo, pa tudi vi sami boste dobili precej lepega užitka.

Na svidenje torej na naši otvoritveni predstavi: "Naša kri!" v nedeljo 18. oktobra!

Dar Rockefellerja

John D. Rockefeller je podaril Euclid Ave. Baptist cerkvi v Clevelandu \$255,000, da je tako omogočil, da se cerkev znebi dolga. Ko je bil Rockefeller še mlad in je delal v Clevelandu je zahajal v to cerkev.

Lojze Rozman:

Prevarjena Francija

Mnogo paznje je posvečalo svetovno časopisje notranji in gospodarski politiki Blumove vlade, toda malo, docela nič nismo čuli o smeri njegove zunanje politike. Toda ni se temu čuditi, ako pomislimo, v kakšnih razmerah se je nahajala Francija, ko je on prišel na vlado. Ogromno delo ga je čakalo. Z mrzlično hitrostjo je moral spraviti skozi parlament nešteto gospodarskih in socialnih reform, da je s tem potolažil nestrpne in razburjene ljudske mase.

Posledica tega je bila, da je bilo vodstvo zunanje politike prepuščeno samo eni osebi. Gotovi prijatelji Francije in mirnovnega gibanja so videli v osebi Aleksandra Leger-ja človeka, ki se je bil ves navzel Lavalovega duha in je kot tak bil v večji škodo kakor pa korist francoskim odnošajem z zunanjim svetom.

Toda da bomo mogli lažje razumeti, kako je prišlo do tega, da je Leon Blum tako nerazodoma vzel v roke vajeti ter skušal dati Franciji nekaj "New Deal," je potrebno, da se ozremo malo v preteklost in na kratko premotimo Lavala in njegove metode.

Ko je bil Louis Barthou v Marselju umorjen, so stale diplomatske delnice Francije zelo visoko. Barthou je bil mož brez vsakih iluzij glede celega sveta in posebno pa še Nemčije. Bil je skoro edini državnik v Evropi, ki je videl Hitlerja v karte. Jasno je spoznal, da je edini izhod za Francijo in celo demokratično Evropo, da se ustvari proti-utež nemški agresivnosti. Smatral je, da je Francija poklicana in sposobna prevzeti vodstvo pacifistov. Na Anglijo kot tako se ni mogel dosti zanesti, ker je "John Bull" kolebal med nasprotujočimi si zunanje - političnimi naziranjema dveh mož: Sir John Simon-ter Antona Edena. Začel pa je oživljati zveze in dogovore v Vzhodni Evropi. (Jugoslavija je bila pričela približevati se Berlinu.) Posrečilo se mu je celo pridobiti Rusijo. Zelo se je tudi trudil doseči vsaj naklonjenost če že ne prijateljstva Rima. Kolikor mu je pač bilo do Musolinijevega prijateljstva, se pa nikakor ni hotel zameriti Angliji za ceno italijanske naklonjenosti. Vse njegovo prizadevanje je imelo en cilj: ustvariti močno fronto evropskih držav v svrhu, da se ohrani mir. Živel je v prepričanju, da je Francija sposobna biti prva na svetovnem pozorišču.

Pierre Laval pa je bil mož popolnoma nasprotnega naziranja. On takoj od početka, ko je nastopil vlado, ni veroval, da bi bila Francija dovolj močna, da bi zamogla obdržati hegemonijo v evropski politiki. Uverjen je bil, da je usoda Francije, da se polagoma začne umikati v ozadje po vzgledu Španije, Portugalske, Nizozemske, Avstro-Ogrske. Njegova vera v moč francoske države je bila tako majhna, da so se mu pred Hitlerjem tresle hlače in je za vsako ceno hotel pridobiti si prijateljstvo Nemčije ter bil pripravljen razrešiti vse vezi z Vzhodno Evropo. Tudi pogodbe z Rusijo ne bi bil sklenil, da ga ni francoski generalni štab k temu prisilil; toda zavrgel je skoro popolnoma obris dogovora, ki ga je bil sestavil pokojni Barthou.

Po smrti poljskega diktatorja, generala Pilsudskega je njegov naslednik nameraval znebiti se zunanje ministra, polkovnika Becka, ki je vodil Nemčiji prijazno politiko. Ko je Laval za to zvedel, je nemudoma naslovil pismo na predsednika Poljske pismo, v katerem je slavil zasluge in vr-

line Beckove in izrazil upanje, da bo obdržal svoj mandat še v bodoče. Gospod Beck je obdržal svoj stolček, Hitler v Berlinu si je pa veselja mel roke.

Ko se je Masaryk odpovedal predsedništvu Čeho-Slovaške, je vsakdo pričakoval, da bo Beneš triumfalno odobren kot predsednik, ker je bil vendar z dušo in telesom prijatelj Francije. In kaj se je zgodilo?! Laval je s fabriciral močno opozicijo proti Benešu in ni dosti manjkalo, da se bi mu bila intriga posrečila. Samo ker so se pričeli na obzorju kopičiti grozeči oblaki civilne vojne, se je ljudstvo streznilo ter izvolilo Beneša na očitvidno nevoljo in razočaranje Lavalovo.

Tudi dolj v Rumunijo je pošiljal Laval svoje agente, ki so v zvezi z nemškimi intrigirali proti večjemu in Francozom naklonjenemu državniku, Titulecu, ki je vztrajal v marksizatem političnem viharju, ki je divjal nad Rumunijo.

Da bi se Francija zamogla mirno umakniti v kot, se je zdelo Lavalu potrebno, da si pridobi še Italijo. Na tihem je Italiji dovolil, da se polasti Abesinije. Mussolini je bil prepričan, da je Laval to storil z vednostjo in privoljenjem Anglije. Ko pa je uvidel, da se Anglia nikakor ne strinja z naziranjem Francije, je bila zamera gotova. Tako ga je Laval nesmrtno polomil v Rimu in Londonu. To brezmiselno Lavalovo postopanje je zadalo ligi narodov smrten udarec, katerega bo težko prenesla.

Ta fiasco v abesinskem vprašanju in pa v ligi narodov je ogorčil celokupni francoski narod. Ni pretirano, ako trdim, da so ga naravnost spodili iz vlade. Ljudska nevolja se pa ni rodila samo iz te katastrofalne zunanje politike, toda tudi iz slabe notranje uprave. Laval je žrtvoval vse samo za eno idejo: pomiriti Nemčijo. Dosegel pa tega ni; nasprotno, Hitler je postal še bolj aroganten kot kdaj poprej.

(Dalje prihodnjic.)

IZ DOMOVINE

—V Velikih Laščah je 16. septembra umrla 80 let stara gospa Amalija Hartman.

—V Ljubljani je umrl v splošni bolnišnici Anton Tominec v starosti 42 let. Pokojnik je bil rojen v Črnem vrhu nad Idrijo.

—Na Jesenicah je umrl g. Alojzij Tratnik, upokojeni delovodja Kranjske industrijske družbe. Bil je dolgo časa bolan.

—Premog v Tuhinju. Pod Znojilami v bližini Loke v Tuhinjski dolini so našli v potoku kose črnega premoga. Ko so iskali še naprej, so našli na manjša ležišča premoga, ki dajo slutiti, da so morda tam večji skladi premoga.

—Smrt starega lovca. V Noršincih je umrl daleč naokrog znani posestnik Janez Zemljic. Pokojnik je bil zelo dober gospodar. Poleg tega je bil znan lovec in je imel prvo besedo na vseh loviščih, ki jih je zelo dobro poznal. Njegovega pogreba se je zato udeležilo zelo mnogo lovcev.

—V Ljubljani je umrl upokojeni nadučitelj Bernard Andoljšek, star 71 let. Z njim je legel v grob eden iz vrst učiteljev predvojnege časa, ki so morali orati kaj trdo ledino na šolskem področju na delovati med narodom za gospodarski napredek.

Pokojni Andoljšek je bil povsod mož na svojem mestu. Kot sinu preprostih kmečkih staršev iz Jurjevca pri Ribnici, so mu bile predobro znane težave in skrbi kmečkega sta-

Če verjamele al' pa ne

Tale je priletela pa iz Loraina od naše Pepce, ki se me je nekaj sposodila in privoščila. Ampak pisat pa zna Pepca. Menda ja, saj je od naše zlahte. Zdjaj me nič ne skrbi radi kolone, če se meni kaj urajma. Pepca jo bo poverbala. Torej berite, kaj piše naša Pepca:

Bilo je one dni enkrat, ko se

nu. Zato je toliko laže deloval med ljudstvom.

—Smrtna žrtev podivjanosti. V Debečem, mali vasi nad Javorjem pri Smartnem, je v prepiru rudar Antonijev s Pristave pri Stični do smrti sunil z nožem v srce 25 letnega mlinarjevega sina Jožefa Žurgo, po domače Balantinovega iz Debečega. Nesrečni Žurga je kmalu nato izdihnil. Antonijev se je po uboju sam na znanil orožnikom v Stični, ki so ga odvedli v Višnjo goro v zapor. Pokojni Žurga je bil miren in dober fant.

—Škoda po toči v Tuhinju. Poročali smo, da je bila škoda v neveljski občini, ki obsega tudi del Tuhinjske doline do Sel, cenjena na 486.000 dinarjev. V tej vsoti ni upoštevana škoda na sadnem drevju, ki je tudi znatna, saj skoro v nobeni vasi ne bo sadja. Še večja pa je škoda v občini Tuhinju, ki obsega srednji del doline do Motnika. V tej občini je škoda ocenjena na 733.000 dinarjev. Najbolj so prizadete vasi Loke, Srednja vas, Potok, Snovik, Gradišče in Rakitovec. Prebivalstvo se obrača na vse strani za pomoč, da bi mu bila vsaj omogočena nabava semenskega žita po znižani ceni. Nad polovico posestnikov je tako prizadetih, da nimajo sredstev za nakup žita in se bo pač moralo nekaj ukreniti, da polja ne ostanejo prazna.

—Pod vlak je skočil ob železniškem prelazu ob tivolijskem ribniku v Ljubljani brezposelni 35 letni Lovrenc Selovin, po rodu iz Hrenovic pri Postojni. Bil je takoj mrtev.

—Smrt uglednega Postojnjčana. Iz Postojne je prispela žalostna vest, da je umrl Stanko Lavrenčič, ugledni posestnik in trgovec, znan daleč po Sloveniji kakor vsa Lavrenčičeva družina, katere poglavar g. Josip Lavrenčič preživlja jesen življenja v Ljubljani. Pokojnik je umrl v najlepši moški dobi. Dne 9. septembra je praznoval 50 letnico, a takrat je že dva dni ležal za močnim prehladom in zaradi zastupljenja črev, ki si ga je nakopal na nedavnem izletu. Po hudem trpljenju je Stanko zdaj dotrpel. Zapustil je vdovo gospo Maro iz ugledne ljubljanske družine finančnega svetnika Lončarja in tri otročke. Velika tragika Lavrenčičeve družine je, da je smrt tako kruto posegla po treh otrokih. Pred leti je umrl prvi sin odvetnik dr. Josip, potem je zavratna bolezen strla gospo Mileno Žerjavovo, soprogo dr. Gregorja Žerjava, ki ji je za tem kmalu sledil v skupni grob, in zdaj je nesrečno naključje ugonobilo še Stanka, ki je ostal na domačem posestvu in ga vodil z zgledno sposobnostjo. Pokojnemu Stanku, bivšemu dobrovoljcu in vedno značajnemu možu, bo trajno ohranjen časten spomin.

—Po 22 letih v domovino. V Maribor sta prispela 41 letni Ivan Glaboski z ženo in tremi otroki in 42 letni Ivan Vidovič, ki je tudi privedel s seboj ženo in dva otroka. Oba sta bila ujeta leta 1914 na ruskem bojišču in sta preživela 22 let v Sibiriji, kjer sta se poročila. Glaboskega so z družino odpravili v Prosenik v savski banovini, Vidoviča pa v Zabukovje v drinski banovini, kamor sta pristojna.

(Pa še jutri nekaj)

je privoščil tudi mene tisti vaš urednik, ki piše "Če verjamele al, pa ne" in ki smo ga v starem kraju zmerjali za Grmkovega Japčka.

Kar na tešče me nekaj opravlja, da sem jezna nanj in da rivec kuham in mulo držim. Ja, prav lepo je tako objedanje. Jaz pa nič ne povem, kolikokrat se je že zlagal in priveril, da jo bodo doli prifuriali. Kolikokrat sem že piške s solatco spohala in šunko in prešut s hrenom spekla. Pa potico, tako, ki jo on tako lajka: z orehi, medom in cvetbami namazano, spekla. Pa je vse to moje delo bilo zastoj, njega le še od nikoder ni. Potem smo morali pa vse te dobrote sami pojediti. Vidite, kakšna škoda se je pri naši hiši delala.

O le naj se še naprej laže, Japček japčkasti. Če se bo res kdaj zmotil in prišel, mu bom pa krompirja v oblikah na mizo postavila, da bo sit.

In pa tista lepo okrogla barigelca, tam v kotu skrita in ki se je moj Tone tako bal, da se ne bo skisalo tisto, kar je bilo v njej in ki jo je zadnje čase tako milo pogledaval, da se mi je reževe že kar smiliti začel. Pa sem mu oni dan rekla: "Veš, Tone, tisto kapljico, ki jo tako verno šparaš za tistega mojega zlatotovca, ki nikakor noče sem priti jo pomagat pospraviti, kar sam si jo lepo privoščil, saj si jo bolj potreben in vreden, ko tako težko delaš, kakor pa on, ki samo sedi in čajtenge piše."

O, da bi videli, kako me je ta tonetasti neverjetno pogledal, kar s ta belim: "Kaj si rekla? Daj no še enkrat ziniti. Menda nisem prav slišal. Ne vem, ali si rekla o barigelci, ali si se menila, da je treba bicikelj popraviti. Reci no bolj naglas, da ne bo kake pomote." In ko sem še enkrat ponovila tisto veselo oznanjenje, je kakor žoga šinil kvišku (še nikdar ni tako naglo vstal, kadar je bilo treba iti na siht) in jo ucvrl doli v klet. Kmalu zatem sem pa že slišala, kako je zadovoljno brundal in stopical okrog barigelce, kot bi prav ne vedel, kje naj se je loti. Kakopak!

Pa me je popadel firbec in sem se hotela na lastne oči prepričati o njegovem navdahnjenju in sem šla še jaz za njim. V takih trenutkih je jako pametno, da se žena možička drži, ko mu je sree odprto in razne objube kar dežuje iz njegovih ust. Videla sem, kako drži kozarek proti oknu in ogleduje ko zlato bleščeče se vince, ki se je cekinasto spreminjalo in so se v njem delale iskre, kot na nakovalu našega kovača Barklja, ki je bil mojster kovaške industrije na slavni Menišiji. In Tonetov zadovoljni in smehljajoči obraz je pa tudi bil vreden najmanj en stotak ameriške veljave.

"Veš, ženica moja," je rekel, dozdej nisem vedel, da si tako dobrega srca in da boš to zlato kapljico meni samemu privoščila. Od veselja me je pograbil za roke in zaplesal kar na "toht" po trdih kamenitih tleh, tako, da so se tudi meni začele iskre kresati pred očmi, čeprav niti poduhala nisem tiste poživljajoče in tako okrepčujoče kapljice.

In v tistem navdušenju mi je obljubil, čudo prečudno, obljubil mi je, da mi bo kupil lepo kožuho-hovinasto suktnjo. O joj, kar v roko sem se vščipnila, ker nisem verjela, da prav slišim. Zato sem bila pa zdaj jaz na vrsti, da sem zinila: "Ti, daj no še enkrat ziniti, kar si prejle rekel." Pa mi je še enkrat zatrdil, da besede ne bo jemal nazaj in kar je rekel je rekel.

Tako vidiš, Japček Grmkov, jaz bom dobila gorko kožuho-nasto suktnjo in to samo zato, ker sem dovolila in privoščila mojemu Tonetu, da je tisto samo pospravil, kar je bilo tebi namenjeno. Ha, ha, ha, prav ti bodi, le naj se ti opleta in lepo sline požiraj in na prsa se potrkaj: mea culpa, mea culpa.

(Pa še jutri nekaj)

KRIŽEM PO JUTROVEM

Po nemškem izvirniku K. Maya

Zanikaval je božji izvor korana, molil "večno modrost" in oboževal perzijsko kulturo. Njegovo mišljenje je močno vplivalo na razvoj arabske vede in umetnosti, politično pa se ta kalif ni mogel udeležiti. Njegov naslednik al-Mutasim se ni več čutil varnega v Bagdadu, pozidal si je v pustini, prazni puščavi ob Tigrisu, severno od Bagdada, novo prestolnico, Samarro. Ustvaril je krog nje pravi raj, pa zapravljal državno blagajno in žulje milijonov svojih podložnih. Slovestvo je pod njim cvetelo, razkošno življenje se je šopirilo na njegovem dvoru, premoženja so zapravljali oni in njegovi dvorjani, pa ljudstvo je trpelo.

Mutawakkil si je tudi postavil novo prestolnico. Da bi ustvaril nekaj, česar svet še ni videl, je zapovedal, da morajo tramovje njegove palače iztesati iz slavnega Zoroastrovega drevesa, iz orjaške ciprese, ki je stala v Turusu v Korasanu. Zaman so prosili magi in duhovni Zoroastrovi, zaman so ponujali neverjetne vsote, da bi rešili sveto drevo, simbol svoje vere. Drevo so posidrili, zavlekli bruna po težavni in silno dolgi poti ki Tigrisu ter prišli v novo prestolnico prav v trenutku, ko je Mutawakkila ubila njegova lastna turška telesna straža.

Odsej se uveljavlja na dvoru Abbasidov vpliv osmanskih Turkov. Slava Bagdada blede bolj in bolj. Seldčuki, Mongoli pod Hulagom, bratom slovitoga Džingiskana, Tatarji pod Timor Lenkom so plenili Bagdad, razdirali in morili. Dolga stoletja je bilo mesto jabolko prepira med perzijskimi šiiti pa med sunnitskimi osmanskimi Turki. Dve veliki turški armadi sta izkpravili pod obzidjem Bagdada, šele sultan Murad IV. ga je leta 1638. zavzel. Od tistega časa je Bagdad in vsa Mezopotamija del osmansko-turške države, sultanov mutasarrif, namestnik, je gospodar Bagdada. Od tistega časa vlada v Bagdadu mir — pa tudi nevzdržno propadanje.

Vlada Abbasidov pomeni za Bagdad višek slave in sijaja. Kruti orientalski despoti so bili, pa svoj dvor so znali obdajati s sijajem vede, umetnosti in pesništva. Posebno arabsko pesništvo je cvetelo za njihove vlade v Bagdadu. Najslavnejši arabski pesniki so se zbirali na njihovem dvoru, največji učenjaki arabskega sveta so učili na medresi Mostansir. Arabsko slovestvo je doseglo pod njimi vrhunec svojega razvoja.

Kolika razlika med sijajnim Bagdadom kalifov, prestolico srednjega Orienta, središčem arabske vede, umetnosti in poezije, — pa med današnjim Bagdadom! O Bagdadu kalifov ni ostalo druga ko medresa Mostansir, minaret Suk er-Ras in delo obzidja, ki jim je prizanesel Midhat paša. In kamor pogledaš, povsod podrtja, razvaline, nesnaga, prah in odpadki. Celotno mesto, ki sem na njem stal, je že komaj držal, iz vrhovine spletna ograja je bila vsa luknjasta in raztrgana. Mesto Daru 'l-kalifat ali pa Daru 's-salam, kakor Bagdad Arabci imenujejo, bi se moralo pravzaprav imenovati Daru 't-taun, mesto blata. Tretjina mesta so pokopališča, močvirne mlake, prepele razvaline, kupi odpadkov in mrhovine, mrharji in hijene se potikajo po njih. Vsakih pet, šest let se oglasi kuža v mestu in zahteva na tisoče žrtev. Mestni kanali, ki so jih zgradili kalifi, propadajo, zgodilo se je že, da se je v eni sami noči podrla več sto hiš in pokopalo stanovalce pod razvalinami.

Do vsega tega pa kaže Turek svojo po vsem svetu znano indolenco in malomarnost. "Allah je

poslal, ne smemo mu nasprotovati!" In "v knjigi življenja je zapisano —" Tako pravi. Ko je leta 1931. kuga posebno strahno razsajala, se je tedanji angleški poslanik na vso moč trudil, da bi jo zajezil. Pa vstali so zoper njega bagdadski mullahi in ga pognali v beg, čes, njegovo delovanje nasprotuje koranu. Seveda je nato nad tri tisoče ljudi dnevno umrlo na kugi —

Pri tej misli se mi je zazdelo, kot da se tudi mene loteva kuga. Vročje je bilo, pa mrzab me je spreletel. Streslo me je, brž sem pohitel za našo karavano, da bi ušel mestu in hudim slutnjam.

Med cesto na levi, ki pelje v Basro ob Perzijskem zalivu, in med cesto v ed-Der ob Eufratu smo šli mimo opekarn in mimo spomenika Zobeide do hana Ošah in prišli ven v puščavo.

Naša pot je šla v Babilon in Hille. Oba kraja ležita dobrih devetdeset kilometrov južno od Bagdada ob Eufratu. Brezkončna, pusta in negostoljubna puščava leži vmes, neprimerna za potovanje. Običajno se zato potuje iz Bagdada najprvo k Eufratu in šele ob njem navzdol v Hille. Na srečo je na tem mestu Mezopotamija najožja, od Bagdada ob Tigrisu pa do Feludže ob Eufratu je celina komaj 65 km široka. Tod so se ob času Babiloncev in še stoletja pozneje razrezali krasni vrtovi, palmovi gozdovi so zeleneli, dobro obdelana polja so bogato rodila, mesta in gradovi so se vrstili.

Dandanes je vse to izginilo. Pusto puščavo gledaš, kamorkoli sega oko. Le v toliko se razlikuje ta puščava od Arabske puščave onstran Eufrata, da ni najti na teh niti za pedenjo peška, suha, prašna prst jo pokriva, naplavina Eufrata. Kanali, ki so jih izkopali marljivi Babilonci in po njih napeljevali z Eufrata vodo na vsako njivo in na vsako gredo, so prazni in suhi, povečini so se razsušili in sesuli, niso za drugo dandanes, kot da ovirajo karavanski promet. In z rodovitno vodo vred je izginila tudi rodovitna zemlja.

Sonce je še vedno vroče pripekalo in v zraku so viseli sledovi karavane smrti, ki je prejšnji dan tod mimo ležala. Zdelo se mi je, da hodim po neprezračeni bolniški sobi, polni okuženih bolnikov. Pa tega si nisem le samo domišljeval, tudi Halef je godel nad smrdom in Anglež je s svojim podaljšanim nosom zelo užaljen in ozlovoljen vohal po nezdravem ozračju. Le mirza in njegovi ljudje so se, se je zdelo, dobro počutili v tem dobesednem "dihu smrti."

Tu pa tam smo prehiteli starega romarja, ki je zbral svoje zadnje moči, prišel bogvedj odkod ter potoval v Kerbelo, da tam umre na grobu svojega "svetnika," pa je zaostal za drugimi. Vobče ne bo morebiti dospel na svoj cilj, obležal bo na poti v puščavi in šakali bodo njegov grob —

Včasih smo srečali tudi četo šiitov, pehali in mučili so se z ubogo mulo, kateri so naložili kar po štiri krste. Vsa znojna je sopihala žival pod svojo težo, ljudje so stopali ob strani in si držali nosove, za njimi pa se je vlekel smrad gnilobe in trohno-be.

Cb potu je sedel berač. Popolnoma nag je bil, le krog ledij je imel povezan ozek predpasnik. Na odbijajoče ostuden način je razkazoval svojo žalost nad umorjenim "svetnikom" Husainom: stegna in roke si je prebodel z ostrimi noži, v dlan, v bedra, v vrat, nos, brado in ustnice si je zapičil vse polno dolgih žebeljev, na boku, trebuhu in na pasu si je nataknil železne kaveljne in na nje obesil težke uteži, kjer je bilo na njem še

Člani Progressivne trgovske zveze (Vprašajte za nagradne listke)

Beauty Shoppes
LOGAR BEAUTY SHOPPE
17216 Groveswood Ave.
MARION'S BEAUTY SHOPPE
15712 Waterloo Rd.
GRDINA SHOPPE
6111 St. Clair Ave.

Čistilnice oblek
JOS. KOVACH
15621 Waterloo Rd.
ACME DRY CLEANING CO.
671 E. 152nd St.

Confectionery in pivnice
JOHN TRČEK
15506 Holmes Ave.
FRANK LAURICH
15601 Holmes Ave.

Cvetličarji
SVETE'S FLOWER SHOPPE
6120 St. Clair Ave.
IGNAC SLAPNIK
6102 St. Clair Ave.
JAMES A. SLAPNIK, JR.
6620 St. Clair Ave.

Cvetličarji in papirarji
FRANK JELERČIČ
15302 Waterloo Rd.
EDWARD KOVACH
15621 Waterloo Rd.

Delikatese
FRANK IVANČIČ
15416 Saranac Rd.

Fotografisti
JOHN BUKOVNIK
762 E. 185th St.
JOHN WIDGOY
485 E. 152nd St.

Groceristi
SOBER-MODIC
544 E. 152nd St.
LOUIS URBAS
17305 Groveswood Ave.
A. MLAKAR
522 E. 200th St.
LUDWIG METLIKA
1151 Addison Rd.
JOHN SPEHEK
16226 Arcade Ave.
ANTON BARTOL
1425 E. 55th St.
LOUIS J. PRINCE
1209 Norwood Rd.
LUDWIG GUSTINČIČ
6128 Glass Ave.
ANTON JERMAN
861 E. 160th St.
ANTON PRILJATEL
1192 E. 61st St.

Grocerije in mesnice
MIKE PIKS
1383 E. 53rd St.
KARL MRAMOR
1140 E. 67th St.
GABRIEL FOOD MARKET
595 E. 140th St.
KUHLEBROS.
16321 Arcade Ave.
JOHN MAUSAR
23751 St. Clair Ave.
FRANK J. KRAMER
15454 Calcutta Ave.
FRANK FABIAN
399 E. 152nd St.
ANDREJ MOZINA
15931 Saranac Rd.
GEO. KUJAR
3846 St. Clair Ave.
JOS. MEDVED
783 E. 222nd St.
JOS. SACERICH
16005 Waterloo Rd.
FRANK MULLEC
16811 Waterloo Rd.
JOHN KAUSEK
19513 Kewanaw Ave.
LUDWIG MANDEL
15615 Waterloo Rd.
BLAZ BOLDIN
14401 Thames Ave.
VICTOR BERNOT
16001 Holmes Ave.
CERGOL & OGRINC
412 E. 156th St.

(Dalje prihodnjič)

Pogrebniški
AUGUST F. SVETEK
478 E. 152nd St.
Pogrebniški in pohištvo
ANTON GRDINA IN SINOV
15301 Waterloo Rd.
6019 St. Clair Ave.
Pohištvo
LOUIS OBLAK
6303 Glass Ave.
KREMZAR FURNITURE CO.
6806 St. Clair Ave.
Premog in stavb. potrebščine
ELISS RD. COAL & SUPPLY
22290 St. Clair Ave.
Popravljalnice avtomobilov
ROAD SERVICE GARAGE
16115 Waterloo Rd.
AUTO BODY & REPAIR SERVICE
15326 Waterloo Rd.
Pekarije
JOHN ZALAR
18006 Waterloo Rd.
GROVEWOOD HOME BAKERY
17203 Groveswood Ave.
FAJJDGA & KLANCAR
6413 St. Clair Ave.
ANTON NOVAK
6218 St. Clair Ave.
JOHN PIANECKI
6036 St. Clair Ave.
Parobrodne agencije
AUGUST KOLLANDER
6419 St. Clair Ave.
MIHALJEVIČ BROS.
6033 St. Clair Ave.
Razvažalci pive
JOHN DRENK
23776 St. Clair Ave.
DOUBLE EAGLE BOTTLING CO.
6517 St. Clair Ave.
Stavbeniki
J. MERSEK
18701 Kildeer Ave.
Tiskarne
AMERIŠKA DOMOVINA
6117 St. Clair Ave.
Tire Shops
CENTURY TIRE SERVICE
15805 Waterloo Rd.
Vinjarne
THOMAS KRASOVEC
17721 Waterloo Rd.
Varietne trgovine
JOS DURN
15605 Waterloo Rd.
Zeehnjava in sadje
ANTON GODINA
404 E. 156th St.
ANTON MERSNIK
15609 Waterloo Rd.
Zelzelnina
ANTON DOLGAN
15617 Waterloo Rd.
JIM SEPIC
16009 Waterloo Rd.
MARTIN KOTNIK
534 E. 152nd St.
ANTON KUHEL
17218 Groveswood Ave.
MANDEL HARDWARE
15704 Waterloo Rd.
JOS. VIHTELIČ
807 E. 222nd St.
WATERLOO HARDWARE
16301 Waterloo Rd.
GRDINA HARDWARE
6127 St. Clair Ave.
JOSEPH KALAN
6622 St. Clair Ave.
SUPERIOR HOME SUPPLY
6401-05 Superior Ave.
Zobozdravniki
DR. WM. LAUSCHE
15619 Waterloo Rd.
DR. WM. F. DRANKAR
15335 Waterloo Rd.
DR. A. URANKAR
15335 Waterloo Rd.
DR. JAMES W. MALLY
6411 St. Clair Ave.
Zavarovalnica in posestva
JOHN PRISEL
15908 Parkgrove Ave.
JOHN ZULICH
18115 Nef Rd.
DAN STAKICH
15813 Waterloo Rd.
Zlatinarji
FRANK CERNE
6401 St. Clair Ave.
JOHN PROSTOR
15701 Waterloo Rd.

Gasolinske postaje
VALENTIN PLESEC
16823 Waterloo Rd.
RAKAR'S BLUE FLASH STATION
18009 Waterloo Rd.
JOS. KERN
351 E. 156th St.
DOMINIK LUSIN
6002 St. Clair Ave.
Jedilnice in pivnice
ANTON BARAGA
15322 Waterloo Rd.
VALENTIN PLESEC
16823 Waterloo Rd.
JOS. ZABUKOVEC
576 E. 152nd St.
ALBIN FILIPIČ
513 E. 152nd St.
GEO. TUREK
16011 Waterloo Rd.
J. KUNCIC-PEROTTI
397 E. 156th St.
PAUL KORDIČ
15815 Waterloo Rd.
CIRIL KUNSTEL
6916 St. Clair Ave.
Krojači
JOS. PERME
15607 Waterloo Rd.
Krojačnice in čistilnice
JOHN MARN
6527 St. Clair Ave.
MARIAN'S DRY CLEANING & TAILORING
4812 Superior Ave.
CHARLES ROGEL
6326 St. Clair Ave.
Lekarne
MANDEL DRUG STORE
15702 Waterloo Rd.
Mehke pijače
DOUBLE EAGLE BOTTLING CO.
6517 St. Clair Ave.
Mesnice
JOS. JANČEVIČ
542 E. 152nd St.
JOS. SMOLEY
504 E. 152nd St.
FRED JAZBEC
821 E. 222nd St.
PINTAR BROS.
6706 St. Clair Ave.
RUDY BUKOVEC
4506 Superior Ave.
Mekarije
FRANK DOLŠAK
448 E. 158th St.
FRANK PETROVIČ
682 E. 162nd St.
EUGLID DAIRY
516 E. 200th St.
MAYFLOWER DAIRY
1083 E. 68th St.
RACE DAIRY & ICE CREAM
1028 E. 61st St.
EDNA DAIRY
6302 Edna Ave.
Moška obleka
JOHN GORNİK
6217 St. Clair Ave.
FRANK BELAJ
6205 St. Clair Ave.
Modne trgovine
PETER USAJ
775 E. 185th St.
ANTON GUBANC
16725 Waterloo Rd.
JOHN ROZANC
15721 Waterloo Rd.
JOSEPH STAMPPEL
6108 St. Clair Ave.
ANTON ANŽLOVAR
3262 St. Clair Ave.
Nabožni predmeti
JOS. GRDINA
6121 St. Clair Ave.
Obutev
FRANK SUHADOLNIK
6107 St. Clair Ave.
FRANK BUTALA
6410 St. Clair Ave.
LOUIS MAJER
7508 St. Clair Ave.
Obleka in obutev
ANTON LOGAR
928 E. 222nd St.
ANTON OGRIN
15333 Waterloo Rd.

ca, ki naj bi se glasom izkazni-ce zval Huso Bavalič, pa so si hoteli na policiji malo natančnejše ogledati. Poskus se je posrečil, ker je mutec na splošno začudenje nenadoma — spregovoril. Izjavil je, da se piše Husejn Mašić, star je 16 let ter doma z Dobropolja pri Maglaju v Bosni. Džafič ga je pregovoril, da se je delal mutec-tastega in tako sta se vozila iz mesta v mesto ter beračila. Posel se jima je dobro izplačal. Govorečega mutca je policija obdržala še naprej v zaporu, ker domnevajo, da ima najbrž še kake druge pregrehe na vesti.

DNEVNE VESTI

Zanimiva stava

New York, 12. oktobra. Uredništvo dnevnika New York Daily News je včeraj razpisalo uredništvu Literary Digest \$10,000 nagrade, če se izkaže, da je poskusno glasovanje Literary Digesta bolj pravilno kot pa poskusno glasovanje, katerega vodi New York Daily News. Literary Digest je pred par dnevi priobčil rezultat poskusnega glasovanja v državi New York. Glasovno Literary Digesta je glasovalo za Landon 99,228 državljani, za Roosevelta pa le 34.120. Številke pa, ki jih je priobčil Daily News kažejo, da je Roosevelt dobil 11,771 glasov, Landon pa 6,775. Ako se izkaže, da dobi predsednik Roosevelt v državi New York manj glasov kot Landon, plača uredništvo New York Daily News \$10,000.

Milijon dijakov letos več na vseučiliščih

Chicago, 12. oktobra. Skupni poset na ameriških univerzah znaša letos en milijon dijakov več kot lansko leto. Pri tem je največ pomagala zvezna vlada, ki je preskrbela denar za najmanj 125,000 siromašnih študentov, da lahko nadaljujejo višje študije. Skoro sleherna ameriška univerza poroča, da ima v letošnjem jesenskem terminu več dijakov kot lansko leto.

MALI OGLASI

Hiša naprodaj

na 10629 Kimberly Ave. Hiša ima osem sob, za eno družino, garažo za dva avtomobila, v prvovrstnem stanju. Jako poceni za gotovino. Tel. Kenmore 0870-M. (242)

Pohištvo naprodaj

za sprejmeno sobo, za obednico in kuhinjo. Proda se peč in namizna posoda. Vprašajte pri Geo. Marton, 1110 E. 63rd St., zgorej. (250)

Naprodaj je

zidana hiša, kjer sta dve prodajalni, na E. 200. cesti. Takoj \$700.00, drugo na mesečna odplačila. Naprodaj je tudi hiša za dve družini, 4 sobe za vsako, blizu 185. ceste. Jako malo plačilo. Vprašajte pri Jack Tisovec, 1366 Marquette St., blizu 55. ceste in St. Clair Ave. (250)

Odda se

soba s kopalščem poštenemu fantu ali ženski. Vpaša se do 12. ure zjutraj ali pa zvečer po 9. uri na 1011 E. 70th St. suite No. 5. (244)

Pozor!

Vabljeni ste vse članice društva sv. Cecilije št. 37 SDZ, da se gotovo udeležite seje v sredo 14. oktobra. Precej važnih stvari je na dnevnem redu. Prosi se vas, da pridete na to važno sejo. Nekaj posebnega: to bo za eno navoščih. Po seji se bo vršila zabava, in če boste dobre volje, boste lahko igrali in se domače zabavale. Ne pozabite torej srede! — Tajnica.

Morski jastreb

PREVEL — A. Š.

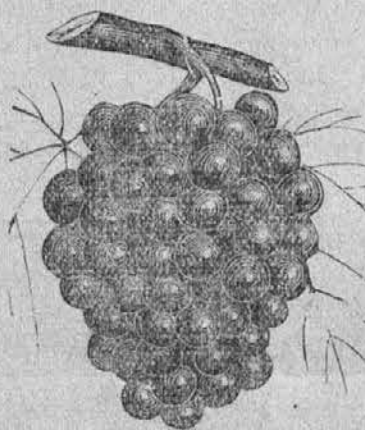
"Počasi, počasi!" je miril Master Leigh dobrodušno. "Pravim, da lažete!"

Master Leigh ga je za hip molče motril. Končno pa je brez besede vstal ter stopil k ladijski skrinji, ki je bila pritrjena ob steno kabine. Dvignil je pokrov ter vzlet iz nje usnjeno mošnje, iz katere je stresel na dlan nekoliko draguljev. Te dragulje je zdaj pomolil Siru Oliverju pod nos. "K sreči boste morda poznali nekatere izmed teh," je rekel. "Ti dragulji so bili dodani, da je bila vsota popolna, ker vaš brat ni imel polnih dve sto funtov v gotovini. Torej, — oglejte si jih!"

Sir Oliver je takoj spoznal neki prstan in uhan z vdelnim biserom kot lastnino svojega brata; dalje je spoznal medaljon, katerega je bil sam daroval Lionelu pred letom dni; in tako je spoznal vse dragulje, drugega za drugim.

Glava mu je težko pala na prsi in tako je obsedel nekaj časa, kakor da je omamljen.

*****

Kako?

pridete do dobrega grozolja in mošta. Vprašajte pri

Anton Korošec

1063 Addison Rd.

ZA NEDOLOČEN ČAS

SE JEMLEJO INTERNATIONAL IN NORTH AMERICAN HRANILNE KNJIGE ZA NAKUP PCVRŠNIKOV, SUKENS IN OBLEK.

BRAZIS BROS. Inc.

6905-07 Superior Ave.
404 E. 156th St.
6022 Broadway

Constance Cummings, filmska igralka, v lepi jeanski modi.

"Moj Bog!" je končno zamrmral. "Kdo mi pa potem še preostane? Tudi Lionel! Lionel!" Krčevito ihtenje je pretreslo njegovo silno telo. In po njegovem obrazu sta se potočili dve debeli solzi ter spozleli v strnišče njegove neobrite brade. "Preklet sem!" je vzdihnil.

Nikoli, nikoli ne bi mogel tega verjeti, da ni držal na dlan tako otipljivih dokazov. Od trenutka, ko je bil ugrabljen, je smatral, da je to delo Rozamunde. Nikoli ni niti za trenutek dvomil poročilu svojega brata, da hoče Rozamunda z njim govoriti. Zdaj pa je moral to doživeti! Za vsa ljubezen in skrb, s katero je neprestano obdajal Lionela, kaj je dobil zdaj v povračilo! V grozi se je stresel. Bilo je fantastično in neverjetno, in vendar zato nič manj resnično! Končno pa je premagal svojo žalost in vrgel v tilnik svojo veliko, lepo glavo.

"Master Leigh," je rekel, — "kakšna je vaša cena, da me prepeljete nazaj v Anglijo?"

"Well, Sir Oliver," je odgovoril kapitan, "menim, da bi bila cena, ki mi je bila plačana, da vas odpeljem, primerna, da mi jo plačate tudi za svojo vrnitev."

"Dobili boste dvojno vsoto, ki jo zahtevate, ako me izkrcate čim prej spet na Trefusis Pointu," je nemudoma odgovoril Sir Oliver.

Kapitanove oči so pomežiknile in čelo se mu je nagubalo. Ta pristanek in to velikodušje se mu je zdelo vse preveč naglo. Treba je, da je previden.

"Kakšnega vraga pa tuhtate?" je zarezal.

"Vraga," se je zasmejal Sir Oliver. "Božja smrt, mož, mar res mislite, da imam zdaj vas v mislih?"

Res je bilo tako. Tako trpki so bili Sir Oliverjevi občutki napram njegovemu bratu, da v njegovi glavi zdaj ni bilo prostora za drugačne misli. Tudi pomorščak je moral to priznati.

"Ali mi daste svojo besedo na to?"

"Svojo besedo? Ha, človek, to sem že dal! Prišezem vam, da vam izplačam vsoto, katero sem imenoval, v trenutku, ko me izkrcate na obali Anglije. Ali vam je to dovolj? — Torej prerežite mi te vezi in končajva že to stvar!"

"Prav, prav! Veseli me, da morem sklepati kupčijo s tako razumnim človekom! Vso stvar ste zapopadli v pravilnem duhu. Saj vidite, da kar sem storil, sem storil v lastnosti svojega poklica, da sem samo orodje v rokah drugih in da vsa krivda zadene one, ki so me najeli za ta umazani posel."

"Da, da; vi ste orodje, umazano orodje, ki pa je prevlečeno z zlatom; nič več in nič manj. To priznavam. Toda, za božjo voljo, prerežite mi že te vezi! Naveličan sem že, da postopate z menoj kakor z zvezanim kapunom."

Kapitan je potegnil nož, stopil k Siru Oliverju ter mu brez besede prerezal vezi. Sir Oliver je vstal, toda ker je zadel z glavo v nizek strop, je takoj zopet sel. V tem trenutku pa se je začel s krova krik, ki je povzročil, da je kapitan nemudoma stekel na vrh. Kapitan je odhitel na krov, in Sir Oliver, ki se je smatral zdaj za prostega, je odšel za njim.

Gori na krovu je opazil Sir Oliver skupino pomorščakov,

ki so se gnetli ob ograji ter strmeli proti obali. Bili so v bližini rtiča Roca, in tamkaj so uzrli veliko ladjo, ki je povsaj priliki tam čakala in prelazala na plen. Zdaj je jadrala z vsemi jadrmi naravnost proti njim.

Jadrnica Lastavica, ki je imela razpeto samo eno jadro, ni naredila več kot en vozal napram petim, ki jih je delala ona druga, španska ladja. Zakaj, da je bila ladja španska, o tem ni moglo biti dvoma.

"Razpnite vsa jadra!" je zapvil kapetan Leigh ter skočil h krmilu, od katerega je potisnil krmarja ter sam zgrabil za kolo.

Možje so planili v vrvi in na jambore, da izpolnijo njegov ukaz, in kmalu se je ladja poganjala preko zelenega vodovja pod vsem svojim napetim platom.

Sir Oliver je s svojega mesta opazoval špansko ladjo. Videl je, da je usmerila svojo pot nekoliko posevno, da bi jim prerezala beg, in da se jim čimdalje bolj približuje.

Kapetan Leigh je ukazal pripraviti topove, medtem pa je šlo s polnimi jadrmi naprej. Razdajala med obema ladjama se je čimdalje bolj krčila. Nenadoma se je na španski ladji pojavil oblček belega dima, kateremu je sledil grom in topovska krogla je udarila v morje za kabelsko razdaljo pred Lastavico.

Z gorečo lunto v rokah je stal na krovu Lastavice topničar ter čakal povelja za strel.

Zopet je zagrmel s španske ladje strel.

"To je nedvoumen ukaz, da se ustavimo," je rekel Sir Oliver.

Kapitan Leigh je zaklel v svojo rdečo brado. "Ti prekleti Španci imajo topove, ki neso dlje kot običajno. Ampak jaz jim ne bom še odgovarjal. Za to imam premalo smodnika."

Miss Rose Veronica Coyle, stara 22 let, doma iz Philadelphije, Pa. je zmagala v kontestu za lepoticu ameriških deklet in je bila kronana kot Miss America 1936.

Mrs. Beryl Markham, angleška aviatarka, ki je prva ženska, ki je preletela Atlantski ocean v zapadni smeri.

Komaj je izgovoril te besede, je zagrmelo v tretje, nad glavnimi jim je pričelo pokati in v naslednjem trenutku se je zrušil njihov veliki jambor z glasnim truščem na krov. Kakor se je zdelo, se je bitka pričela. — Kapitanu Leighu pa se ni še nikamor mudilo.

Ko je bila španska ladja že čisto blizu, je dal kapitan Leigh povelje za strel. Lastavica je zdaj izstrelila svoj prvi in zadnji strel. Ko se je dim razkadil, je Sir Oliver videl, da je njihov izstreljek iztrgal veliko odprtino v forecastlu španske ladje.

Master Leigh je prekinjal svojega topničarja, češ, da je previsoko meril. V tem trenutku je že zagrmela vsa španska vzdolžna stran topov; Lastavica se je stresla, nato pa se počasi nagnila na levo.

Španska ladja, ki je videla, da ji plen zdaj več ne uide, je povežala nekaj jader ter mirno čakala, da pobere iz morja pomorščake, ki bodo kaj prav prišli kot sužnji-veslarji na ladjah njegovega katoliškega veličanstva na Sredozemskem morju.

Usoda, ki jo je bil namenil Lionel Siru Oliverju, se je imela torej izpolniti; pri vsej stvari je še to, da je imel isto usodo deliti z njim vred Master Jas-

per Leigh, kar nikakor ni bilo v njegovih računih.

DRUGI DEL

Prvo poglavje

Sakr-el-Bahr, morski jastreb, šiba Sredozemskega morja in groza krščanske Španije, je ležal na višini rta Spartela.

Nad njim, na obronku skalovja, se je vlekla temno zelena črta oranžnih nasadov Airaša vrta Hesperidov starodavnih časov, kjer so rasla zlata jabolka. Približno miljo dalje proti vzhodu je bilo videti šotore beduinov, za njimi pa so se razprostirali sočni zeleni pašniki, dokler je segel pogled, vse tja do Ceute. Nekoliko bliže je stal na sivi skali skoraj gol kozji pastir ter piskal na rdeči piščali melanholično melodijo. Izpod azurnega neba se je slišalo žvrgolenje škrjančka, spodaj pa so šumeli valovi Sredozemskega morja.

Sakr-el-Bahr je ležal na plašču, stkanem iz kamelje dlake. Ob vsaki strani poleg njega je stal orjaški zamorec; oba zamorca sta bila povsem gola, če izvzamemo belo blago, ki sta ga imela ovitega okoli ledij. Njiju črni, mišičasti telesi sta se svetili v žarkih majskega sonca. V rokah sta držala široke palmine liste, s katerimi sta pah-

Rudy Božeglav

1125 E. 60th St.

Se priporočam vsem starim in novim odjemalcem, ter poročam da imamo zopet prvovrsten mošt. Naročite si ga sedaj, ko so cene še zmerne. Imamo tudi dobre sode. Pridite naročiti.

Harry W. Colmery je glavni poveljnik Ameriške legije in Mrs. O. W. Hahn je predsednica ženskega auxiliary odseka.

Pogled na parado ameriških legionarjev v Clevelandu, ko so imeli tukaj konvencijo.

ljala sem in tja nad glavo svojega gospodarja.

Sakr-el-Bahr je bil v cvetju svojega življenja; mož visoke postave in herkulskega telesa in z nogami, ki so svedočile o njegovih velikih telesnih silah. Njegov

obraz z orlovskim nosom se je končaval v črni bradi in njegova zagorela polt je prihajala še do večjega izraza zaradi snežnobelega turbana, ki ga je imel ovitega okoli glave. (Dalje prihodnjič)

Prva, najstarejša, največja in najbogatejša slovenska katoliška podpornica organizacija v Združenih Državah Ameriških, je:

Kranjsko-Slovenska Katoliška Jednota

Ustanovljena 2. aprila 1894, inkorporirana 12. januarja 1898 v državi Illinois, s sedežem v mestu Joliet, Illinois.

POSUJE JE 42 LET.

Glavni urad v lastnem domu: 1004 No. Chicago Street, Joliet, Illinois.

SKUPNO PREMOŽENJE ZNAŠA NAD \$3.500.000.00.

SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA NAD 100%.

K. S. K. Jednota ima okrog 35.000 članov in članic v odraslem in mladinskem oddelku.

SKUPNO ŠTEVILO KRAJEVNIH DRUŠTEV 186.

V Clevelandu, Ohio je 16 naših krajevnihih društev.

Skupnih podpor je K. S. K. Jednota izplačala tekom svojega 42-letnega obstanka nad \$5.900.000.00.

GESLO K. S. K. JEDNOTE JE: "VSE ZA VERO, DOM IN NAROD!"

Če se hočeš zavarovati pri dobri, pošteni in solventni podporni organizaciji, zavaruj se pri Kranjsko-Slovenski Katoliški Jednoti, kjer se lahko zavaruješ za smrtnino, razne poškodbe, operacije, proti bolezni in onemoglosti.

K. S. K. Jednota sprejema v svojo sredo člane in članice od 16. do 55. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta. Zavaruješ se lahko za \$250; \$500; \$1000; \$1500 in \$2000 posmrtnine.

V Mladinskem Oddelku K. S. K. J. se otroci lahko zavarujejo v razredu "A" ali "B". Mesečni prispevek v mladinski oddelki je zelo nizek, samo 15c za razred "A" in 30c za razred "B" in ostane stalen, dasi zavarovalnina z vsakim dnem narašča. V slučaju smrti otroka zavarovanega v razredu "A" se plača do \$450.00 in zavarovanega v razredu "B" se plača do \$1000.00 posmrtnina.

BOLNISKA PODPORA:

Zavaruješ se lahko za \$200; \$100 in 50c na dan ali \$5.00 na teden. Asesment primerno nizko.

K. S. K. Jednota nudi članstvu štiri najmodernejše vrste zavarovanja.

Člani in članice nad 60 let stari lahko prejmejo pripadajočo jim rezervno izplačano v gotovini.

Nad 70 let stari člani in članice so prosti vseh nadaljnjih asesmentov.

Jednota ima svoj lasten list "Glasilo K. S. K. Jednote," ki izhaja enkrat na teden v slovenskem in angleškem jeziku in katerega dobiva vsak član in članica.

Vsak Slovenec in Slovenka bi moral(a) biti zavarovan(a) pri K. S. K. Jednoti kot pravi materi vdov in sirot. Če se nisi član ali članica te močnejše in bogate podporne organizacije, potrdi se in pristopi takoj.

V vsaki slovenski naselbini v Združenih državah bi moralo biti društvo, spadajoče h K. S. K. Jednoti. Kjerkoli še nimate društva, spadajočega k tej solventni katoliški podporni organizaciji, ustanovite ga; treba je le osem oseb v starosti od 16. do 55. leta. — Za nadaljna pojasnila in navodila pišite na glavnega tajnika: JOSIP ZALAR, 1004 No. Chicago, Street, Joliet, Illinois

PREČITAJTE in TAKOJ SPOROČITE

svoje ime, naslov, poklic in tel. števil.

DA TUDI VAŠE IME UVRSTI KLASIFICIRANI

ISČEJO SE POVERJENCI za nabiranje podatkov v vsaki koloniji. Dostojen zaslužek ob malem trudu za zanesljivo, inteligentno in poznano osebo. PIŠITE!

NARODNI ADRESAR AMERIŠKIH HRVATOV-SLOVENCEV-SRBOV

156 Fifth Ave. IVAN MLADINEO Urednik New York, N.Y.

Denite v hišo furnes sedaj in plačajte jeseni! SEDAJ JE PRAVI ČAS!

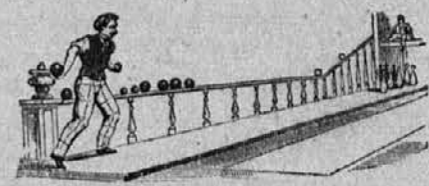
Steam, Hot Water, Hot Air Furnaces. Odplačujete po \$10.00 na mesečne obroke. Popravljamo in čistimo vseh vrst furneze in boilerje. Vprašajte za slovenskega zastopnika Stefan Robash.

WOLFF HEATING CO.

HEATING ENGINEERS

9703 North Boulevard Tel. GL 9218-9219

Odprtija kegljišča (BOWLING ALLEYS)

Čenjenim rojakom naznanjam, da sem odprl fino kegljišče na

6125 ST. CLAIR AVE.

Se priporočam za obilen obisk. Postrežem tudi z vsakojako mehko pijačo.

Frank Bučar